

รายงานฉบับสมบูรณ์

สัญญารับทุนเลขที่ 002/2566
ลงวันที่ 31 มีนาคม 2568

หน่วยบริการวิชาการนิตินาติพันธุ์

โครงการขอรับการส่งเสริมและสนับสนุนจากกองทุนบริการวิชาการและนวัตกรรม
มหาวิทยาลัยทักษิณ

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	3
บทที่ 1 บทนำ	4
1. หลักการและที่มาของการดำเนินงาน	4
2. วัตถุประสงค์	5
3. องค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่ถ่ายทอด	5
4. พื้นที่ดำเนินการ /บริบท	5
5. ระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินงานโครงการ	8
6. หน่วยงานที่รับผิดชอบ	9
7. กลุ่มเป้าหมาย	9
8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ	9
9. งบประมาณในการดำเนินงาน	9
10. ตัวชี้วัดเป้าหมายผลผลิต	9
บทที่ 2 ขั้นตอนดำเนินงาน	12
บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน	26
บทที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน	28
ภาคผนวก	35

บทสรุปผู้บริหาร

1. สรุปการดำเนินงานโครงการ

การดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ในช่วงปี พ.ศ. 2568 ถึง 2569 เป็นกระบวนการยกระดับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนผ่านกลไกทางวิชาการและการลงพื้นที่เชิงรุก โดยมีจุดหมายสำคัญคือการสร้างความร่วมมือโดยตรงกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ซึ่งถือเป็นหนึ่งในภาคีหลักร่วมกับสถาบันวิชาการอื่นๆ ในพื้นที่ภาคใต้ ได้แก่ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี ซึ่งแม้ว่าในปัจจุบันแต่ละสถาบันจะยังคงแยกส่วนการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) เฉพาะส่วนกับทาง กสม. แต่หน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ก็ได้ใช้โอกาสนี้เป็นแรงขับเคลื่อนสำคัญในการสร้างมาตรฐานการทำงานด้านสิทธิที่เป็นรูปธรรม

ในมิติของการปฏิบัติงาน หน่วยบริการวิชาการฯ ได้มุ่งเน้นการเปลี่ยนหลักการทางกฎหมายให้กลายเป็นเครื่องมือที่ประชาชนเข้าถึงได้ ผ่านการจัดประชุมหารือร่วมกับภาคีภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชน เพื่อรับฟังปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ จนนำไปสู่การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "กสม. พบเครือข่ายภาคใต้" ซึ่งเป็นพื้นที่กลางในการเชื่อมโยงกลไกสิทธิมนุษยชนจากส่วนกลางมาสู่ระดับท้องถิ่น

ความสำเร็จที่เห็นได้ชัดในเชิงประจักษ์คือการจัดโครงการ "LAW Service on Tour: ค่ายนิติชาติพันธุ์" ณ จังหวัดพังงา ซึ่งเป็นการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานภายใน ได้แก่ ศูนย์นิติชาติพันธุ์ฯ ศูนย์คลินิกกฎหมาย และสโมสรนิสิต เพื่อลงพื้นที่ให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายแก่กลุ่มชาติพันธุ์มอแกลน อ.ตะกั่วป่า จ.พังงา และการลงพื้นที่ต่อเนื่องในอำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่ เพื่อผลักดันการบังคับใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568 โดยมีเป้าหมายสูงสุดคือการประกาศเขตพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตให้กับชาวเลอุรักลาโว้ย เพื่อความมั่นคงในที่อยู่อาศัยและวิถีวัฒนธรรม

โดยสรุป ผลการดำเนินงานในรอบปีที่ผ่านมาสะท้อนให้เห็นว่า แม้โครงสร้างความร่วมมือในภาพรวมของสถาบันวิชาการจะยังเป็นการแยกส่วนดำเนินการตามพันธกิจของแต่ละแห่ง แต่หน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทนำในการเป็นกลไกหลักเพื่อขับเคลื่อนสิทธิมนุษยชนในภาคปฏิบัติ โดยเน้นการเข้าถึงชุมชนและการแก้ปัญหาเชิงพื้นที่อย่างยั่งยืน ซึ่งจะเป็นฐานรากสำคัญในการพัฒนาความร่วมมือที่เข้มแข็งยิ่งขึ้นในอนาคต

บทที่ 1 บทนำ

1. หลักการและที่มาของการดำเนินงาน

เนื่องด้วยในประเทศไทยมีประชากรกลุ่มหนึ่งที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่วิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากกลุ่มคนทั่วไป หรือที่เรียกกันว่ากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคใต้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและกลุ่มชาติพันธุ์มลายู โดยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลจะประกอบไปด้วย 4 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลมอแกลน กลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดพังงาและภูเก็ต กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลมอแกน กลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บนเกาะ ในพื้นที่เกาะสุรินทร์จังหวัดพังงาและพื้นที่ของจังหวัดระนอง และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอรังกาลาไว กลุ่มนี้จะอาศัยอยู่ในพื้นที่ของเกาะลันตา และพื้นที่แหลมตงเกาะพีพี จังหวัดกระบี่และพื้นที่ของจังหวัดสตูล ในส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์มลายู (ชาวกู) นั้นกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาบรรทัดในพื้นที่ของจังหวัดพัทลุงและตรัง ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เป็นกลุ่มเปราะบางที่ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิบางประการที่สมควรจะได้รับในฐานะประชาชนไทย กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มยังขาดสิทธิในการมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเข้าถึงสิทธิต่างๆ หรือในกลุ่มที่มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วแต่ก็ยังไม่ได้รับสิทธิเท่าที่ควรจะเป็น ในการเข้ารับการรักษาพยาบาลยังมีการเลือกปฏิบัติเนื่องด้วยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากคนทั่วไป อีกทั้งในกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลยังประสบกับปัญหาที่ดินซึ่งเป็นที่ดินที่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

ต่อมาหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิที่ดินเหล่านั้นกลับถูกออกเอกสารสิทธิเป็นของนายทุน โดยที่ดินที่พิพาทดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยแหล่งอาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลรวมทั้งสถานที่ที่เป็นสุสานของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล จึงได้มีการต่อสู้เพื่อทวงคืนที่ดินที่ยึดเอามาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน และในกลุ่มชาติพันธุ์มลายูซึ่งกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บนเทือกเขาบรรทัด ด้วยวิถีความเป็นอยู่จึงทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มลายูเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐานอย่าง ที่ควรจะได้รับ และเนื่องด้วยเป็นกลุ่มที่ไม่รู้หนังสือไม่รู้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนทั่วไป ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มลายูถูกเอาเปรียบจากกลุ่มนายทุน ชาวบ้าน หรือแม้แต่หน่วยงานของรัฐที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากพวกเขา จนทำให้วัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์มลายูเปลี่ยนแปลงไป จากที่อาศัยอยู่บนภูเขา เปลี่ยนที่อยู่อาศัยทุกๆ 3 เดือนหรือจนกว่าอาหารบริเวณนั้นจะหมด ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่รวมไปจนถึงหน่วยงานของรัฐได้จัดให้กลุ่มมานิอยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชน โดยจากการไม่ได้ย้ายที่อยู่อาศัยนำพามาซึ่งโรคไข้รากลัดใหญ่ที่ไ้ระบาดในกลุ่มชาติพันธุ์มลายูและมีคนเสียชีวิตจากโรคนี้อีก 2 คน โดยสาเหตุจากโรคนี้นี้มาจากการที่กลุ่มชาติพันธุ์มลายูไม่ได้ย้ายที่อยู่อาศัยตามวิถีชีวิตเดิมทำให้เกิดการสะสมของเชื้อโรคเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรคไข้รากลัดใหญ่ด้วยปัญหาที่กล่าวข้างต้น ในการนี้คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณจึงได้จัดตั้งศูนย์ศึกษานิติชาติพันธุ์เพื่อเป็นศูนย์กลางกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้และดำเนินการวิจัย ศึกษาปัญหาความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำของกลุ่มชาติพันธุ์ และรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่การทำความเข้าใจวัฒนธรรมการอยู่ การอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กับการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นศูนย์ดำเนินการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายกับกลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ทางกฎหมายให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดฝึกอบรมด้านกฎหมายและเพื่อเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งเสริมพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ อันนำไปสู่การสร้างความรู้ความเข้าใจและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการคุ้มครองทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้

2. วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความร่วมมือในด้านการวิจัย และดำเนินการวิจัย ศึกษาปัญหาความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำของกลุ่มชาติพันธุ์และรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่การทำความเข้าใจวัฒนธรรมการอยู่ การอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กับการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์
2. เพื่อดำเนินการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายกับกลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ทางกฎหมายให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดฝึกอบรมด้านกฎหมาย
3. เพื่อเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ส่งเสริมพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการคุ้มครองทาง ด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้
4. เพื่อสร้างธรรมาภิบาลทางสังคมด้านกฎหมายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดจริยธรรม มีสำนึกรับผิดชอบ และมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน

3. องค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่ถ่ายทอด

- 3.1 จัดกิจกรรมบริการวิชาการเผยแพร่ความรู้กฎหมายให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่
- 3.2 เพื่อรับเรื่องร้องเรียนในประเด็นสิทธิมนุษยชนตลอดจนประเด็นที่เกี่ยวข้องกับข้อกฎหมายอื่นๆ และดำเนินการให้คำปรึกษาช่วยเหลือเบื้องต้นให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์

4. พื้นที่ดำเนินการ /บริบท

4.1 ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

ชาวอุรักลาโว้ย (Urak Lawoi) เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ดั้งเดิมที่ใช้ชีวิตผูกพันกับท้องทะเล คำว่า "อุรัก" แปลว่า คน และ "ลาโว้ย" แปลว่า ทะเล ในอดีตพวกเขาใช้ชีวิตแบบเร่ร่อนทางทะเล (Sea Gypsies) บรรพบุรุษอพยพมาจากบริเวณหมู่เกาะทางใต้เข้ามาสู่ฝั่งทะเลอันดามัน แผ่นดินแรกที่ชาวอุรักลาโว้ยขึ้นฝั่งและตั้งถิ่นฐานอย่างเป็นหลักแหล่งคือบริเวณที่เรียกว่า "ซาตัก" ซึ่งก็คือ **เกาะลันตา** ในปัจจุบัน ทำให้เกาะลันตาเปรียบเสมือน ศูนย์กลางทางประวัติศาสตร์และชุมชนแม่ ก่อนที่พวกเขาจะกระจายตัวไปยังพื้นที่อื่น ๆ ในกระบี่ ภูเก็ต และสตูล ในเวลาต่อมา ชาวอุรักลาโว้ยได้รับพระราชทานที่ดินทำกินและนามสกุล "หาญทะเล" ทำให้มีสถานะเป็นพลเมืองไทยอย่างสมบูรณ์

4.2 สภาพทั่วไป

เกาะลันตาเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรชายฝั่ง ทั้งแนวหาดทราย ทะเล และป่าชายเลน ซึ่งในอดีตเอื้อต่อวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเล อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสภาพพื้นที่ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากการขยายตัวของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว โดยเฉพาะหลังการสร้างสะพานเชื่อมเกาะ ทำให้พื้นที่ชุมชนชาวอุรักลาโว้ยหลายแห่งถูกห้อมล้อมด้วยรีสอร์ท โรงแรม และธุรกิจนำเที่ยว ส่งผลให้พื้นที่สาธารณะหน้าหาดและพื้นที่อยู่อาศัยดั้งเดิมถูกบีบแคบลง และหลายชุมชนกำลังเผชิญปัญหาความไม่มั่นคงในที่ดิน

4.3 จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

บนเกาะลันตามีชุมชนชาวอุรักลาไวย์ตั้งถิ่นฐานอยู่ 5 ชุมชนหลัก รวมจำนวนครัวเรือนโดยประมาณ 180-200 ครัวเรือน (ข้อมูลอาจปรับเปลี่ยนตามการสำรวจในแต่ละปี) ได้แก่:

บ้านสังกาอู้ (หมู่ 7 ตำบลเกาะลันตาใหญ่): เป็นชุมชนชาวอุรักลาไวย์ที่ใหญ่ที่สุดและดั้งเดิมที่สุดบนเกาะ มีประมาณ 85 ครัวเรือน

บ้านคลองดาว (หมู่ 3 ตำบลศาลาด่าน): ประมาณ 50 ครัวเรือน

บ้านไนไร่ (หมู่ 1 ตำบลศาลาด่าน): ประมาณ 34 ครัวเรือน

บ้านโต๊ะบาทลิว (หมู่ 1 ตำบลศาลาด่าน): ประมาณ 34 ครัวเรือน

บ้านหัวแหลม (หมู่ 1 ตำบลเกาะลันตาใหญ่): ประมาณ 22 ครัวเรือน

4.4 สภาพทางเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ)

ปัจจุบันระบบเศรษฐกิจและการประกอบอาชีพของชาวอุรักลาไวย์บนเกาะลันตาถูกแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะหลัก ตามสภาพแวดล้อมของชุมชน:

อาชีพรับจ้างในภาคการท่องเที่ยว: ชุมชนที่ตั้งอยู่ในย่านธุรกิจ (เช่น บ้านคลองดาว บ้านไนไร่ บ้านโต๊ะบาทลิว) ประชากรกว่าร้อยละ 80-90 ปรับวิถีชีวิตไปเป็นแรงงานในภาคการท่องเที่ยว เช่น พนักงานโรงแรม แม่บ้าน ลูกเรือนำเที่ยว หรือพนักงานขับเรือ

อาชีพดั้งเดิม (ประมงชายฝั่ง): ชุมชนบ้านสังกาอู้ ซึ่งอยู่ค่อนข้างห่างจากความวุ่นวาย ยังมีประชากรประมาณร้อยละ 50 ที่คงวิถีชีวิตพึ่งพาทะเล ทำประมงพื้นบ้านขนาดเล็ก งามหอย หาปลา และเป็นแรงงานในแพปลา

4.5 สถานที่สำคัญในชุมชน

พื้นที่ทางจิตวิญญาณ (ดอนปู้ตา/ศาลศักดิ์สิทธิ์): * ศาลโต๊ะอีสักกาอู้: ตั้งอยู่ที่อ่าวมาละ เป็นสัญลักษณ์แทนแห่งอภิบาลกระเบนราหู (สักกาอู้) ที่เชื่อว่าเป็นเจ้าแห่งทะเลที่นำพาบรรพบุรุษมายังเกาะนี้

ศาลเจ้าโต๊ะบาทลิว: เป็นสถานที่สถิตของวิญญาณบรรพบุรุษที่ชาวบ้านเคารพยำเกรง

สถานศึกษา: โรงเรียนบ้านสังกาอู้ เป็นศูนย์กลางสำคัญของชุมชน ปัจจุบันเป็นโรงเรียนนำร่องในการจัดการศึกษาแบบทวิ-พหุภาษา (MTBMLE) เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูภาษาอุรักลาไวย์

พื้นที่สาธารณะและแหล่งทำกิน: แนวป่าชายเลนและพื้นที่หน้าหาด ซึ่งเป็นทั้งที่จอดเรือ ที่พักผ่อนหย่อนใจ และแหล่งหาอาหารตามธรรมชาติ

4.6 ประเพณี วัฒนธรรม

ประเพณีลอยเรือ "ปลาจึก": เป็นงานประเพณีที่สำคัญและยิ่งใหญ่ที่สุด จัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ในช่วงเดือน 6 และเดือน 11 เพื่อเป็นการสะเดาะเคราะห์ ปัดเป่าโรคภัยไข้เจ็บ และส่งวิญญาณบรรพบุรุษกลับสู่ "ขุนงูมรัย" (ภูเขาศักดิ์สิทธิ์ในตำนาน) ตัวเรือทำจากไม้ระกำและไม้ตีนเป็ด

ระบบความเชื่อ: ชาวอูรักลาโว้ยดั้งเดิมไม่มีแนวคิดเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนบุคคล เพราะเชื่อว่าแผ่นดิน ท้องทะเล และทรัพยากรธรรมชาติ เป็นของส่วนรวมที่ทุกคนมีสิทธิใช้ประโยชน์ร่วมกัน พวกเขานับถือผีบรรพบุรุษและให้ความเคารพต่อธรรมชาติอย่างลึกซึ้ง

ภาษาและศิลปะ: มีภาษาพูดอูรักลาโว้ย (ตระกูลภาษาออสโตรนีเซียน) และมีศิลปะการแสดงที่โดดเด่นคือ "การเต้นรอนเง็ง" ซึ่งเป็นการรำรำที่ผสมผสานอิทธิพลจากวัฒนธรรมมลายูเข้ากับวิถีชีวิตชาวอูรักลาโว้ย

พื้นที่ดำเนินการและบริบทชุมชน: หมู่บ้านทับตะวัน จ.พังงา

1. ประวัติความเป็นมาของพื้นที่

หมู่บ้านทับตะวันเป็นชุมชนดั้งเดิมของ **ชาวเลกลุ่มชาติพันธุ์มอแกน** ซึ่งตั้งถิ่นฐานบริเวณชายฝั่งทะเลอันดามันมาอย่างยาวนาน เดิมชุมชนมีวิถีชีวิตแบบกึ่งเร่ร่อนสลับกับการตั้งบ้านเรือนชั่วคราวตามฤดูกาลมรสุม ชื่อ "ทับตะวัน" มีที่มาจากที่ตั้งเพิงพัก (ทับ) ในทิศทางที่รับแสงตะวัน จุดเปลี่ยนสำคัญของชุมชนเกิดขึ้นหลังเหตุการณ์ **สึนามิปี 2547** ซึ่งหมู่บ้านได้รับความเสียหายอย่างหนัก นำไปสู่กระบวนการฟื้นฟูชุมชนและการพิสูจน์สิทธิในที่ดิน เนื่องจากพื้นที่เดิมหลายส่วนไม่มีเอกสารสิทธิ์ทับซ้อนกับที่ดินรัฐและเอกชน ปัจจุบันชุมชนแห่งนี้จึงเป็น "พื้นที่ต้นแบบ" ในการต่อสู้เพื่อสิทธิที่อยู่อาศัยและการธำรงวัฒนธรรมมอแกน

2. สภาพทั่วไป

ลักษณะภูมิประเทศ: ตั้งอยู่บริเวณชายฝั่งทะเลอันดามัน มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบชายฝั่ง มีชายหาดกว้างและป่าชายเลนบางส่วน สภาพพื้นที่เหมาะแก่การจอดเรือประมงพื้นบ้าน

อาณาเขต: ทิศเหนือและทิศตะวันออกติดเขตตำบลบางม่วง ทิศใต้ติดบ้านบางสัก และทิศตะวันตกติดชายฝั่งทะเลอันดามัน

ลักษณะทางกายภาพ: บ้านเรือนส่วนใหญ่ได้รับการปรับปรุงหลังสึนามิ เป็นบ้านปูนชั้นเดียวตั้งอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม โดยมีการจัดสรรพื้นที่ส่วนกลางเพื่อกิจกรรมทางความเชื่อและพิธีกรรม

3. จำนวนประชากรและจำนวนครัวเรือน

จำนวนครัวเรือน: ประมาณ 80 - 100 ครัวเรือน (ตัวเลขเปลี่ยนแปลงตามการขยายตัวของครอบครัวขยาย)

ประชากร: ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนเกือบ 100% มีประชากรรวมประมาณ 300 - 400 คน

ลักษณะสังคม: เป็นสังคมเครือญาติที่เหนียวแน่น ใช้ภาษาภาษามอแกนในการสื่อสารภายในชุมชน และใช้ภาษาไทยเป็นภาษาราชการ

4. สภาพทางเศรษฐกิจ (การประกอบอาชีพ)

อาชีพหลัก: การประมงพื้นบ้าน (หาลูก หอย ปู ปลา) โดยใช้เครื่องมือพื้นบ้าน เช่น แห อวน และการดำน้ำตัวเปล่าเพื่อหาทรัพยากรหน้าดิน

อาชีพรอง: รับจ้างทั่วไปในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและก่อสร้างในพื้นที่เขาหลักและตะกั่วป่า รวมถึงการทำเกษตรกรรมรายย่อยและการแปรรูปอาหารทะเล

รายได้: ส่วนใหญ่เป็นรายได้อายวัน ขึ้นอยู่กับฤดูกาลและสภาพอากาศ (มรสุม)

5. สถานที่สำคัญในชุมชน

ศูนย์วัฒนธรรมมอแกน (โรงเรียนมอแกน): เป็นหัวใจสำคัญของชุมชนที่ใช้เป็นที่รวบรวมองค์ความรู้ประวัติศาสตร์ และเครื่องมือเครื่องใช้ในอดีต รวมถึงเป็นสถานที่จัดกิจกรรมบริการวิชาการและรับรองแขกบ้านแขกเมือง

ศาลเจ้าพ่อสามพัน (ศาลาบรรพบุรุษ): สถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ประดิษฐานรูปเคารพบรรพบุรุษ เป็นศูนย์รวมจิตใจและที่ประกอบพิธีกรรมความเชื่อ

พื้นที่จอดเรือ (ขุมเขี้ยว): พื้นที่หน้าหาดที่เป็นทั้งจุดจอดเรือประมงและพื้นที่กิจกรรมนันทนาการของเด็กและเยาวชน

6. ประเพณีและวัฒนธรรม

พิธีไหว้บรรพบุรุษ: เป็นการอัญเชิญดวงวิญญาณบรรพบุรุษมาเพื่อขอพรและปิดเป่าสิ่งชั่วร้าย มักจัดขึ้นในช่วงเดือนที่กำหนดตามปฏิทินจันทรคติ

ความเชื่อทางจิตวิญญาณ: มีความเชื่อเรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์ในธรรมชาติ และการเคารพ "โต๊ะอาลัก" (วิญญาณบรรพบุรุษ) ซึ่งสะท้อนผ่านการใช้วัตถุโบราณจากธรรมชาติและการใช้ชีวิตที่ไม่เบียดเบียนสิ่งแวดล้อม

2. ระยะเวลาและสถานที่ในการดำเนินงานโครงการ

- ระยะเวลาการจัดโครงการ /หน่วยบริการวิชาการ จำนวน 3 ปี

(ตามสัญญาโครงการ/หน่วยบริการวิชาการ)

- ระหว่างวันที่ 6 เดือน มิถุนายน พ.ศ. 2566 ถึง วันที่ 31 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2569

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะ/หน่วยงาน คณะนิติศาสตร์/อุทยานวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมสังคม
มหาวิทยาลัยทักษิณวิทยาเขต วิทยาเขตพัทลุง
ชื่อ – นามสกุล ผู้รับผิดชอบหลัก
ผศ.ภาณุวัฒน์ ปานแก้ว

4. กลุ่มเป้าหมาย

- กลุ่มชาติพันธุ์ในภาคใต้

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. มีการสร้างความร่วมมือในด้านการวิจัย และดำเนินการวิจัย ศึกษาปัญหาความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำของกลุ่มชาติพันธุ์และรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่การทำความเข้าใจวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กับการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์
2. มีการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายกับกลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ทางกฎหมายให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดฝึกอบรมด้านกฎหมาย
3. เป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ส่งเสริมพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์อันนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการคุ้มครองทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้
4. สร้างธรรมาภิบาลทางสังคมด้านกฎหมายในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนเกิดจริยธรรม มีสำนึกรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชน

6. งบประมาณในการดำเนินงาน

หน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ไม่ขอรับทุนในปีที่ 2

7. ตัวชี้วัดเป้าหมายผลผลิต

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	เป้าหมายผลผลิต		
			ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3
1.	โครงการบริการวิชาการหรือการดำเนินงานบูรณาการศิลปวัฒนธรรมที่ ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคมหรือการเป็นผู้ประกอบการ	ร้อยละ	8	9	10
2.	ผลิตภัณฑ์หลัก (Product) ในปีที่สองถึงสาม คือคุณค่า (Value) ของวิถีชีวิตชนเผ่า อูรักลาโว้ย และ มั่นนิผ่านกระบวนการ	จำนวนกลุ่มชาติพันธุ์	1 กลุ่มอูรักลาโว้ย	1 กลุ่มม้านนิ	1 กลุ่ม คนจนเมือง

	สร้างแบรนด์ (Branding) เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ (Brand Identity) ของวิถีชีวิตชนเผ่าโดยมีช่องทางการจำหน่ายร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติ กระทรวงการท่องเที่ยวเพื่อ ส่งมอบคุณค่าของวิถีชีวิตชนเผ่า ให้กับกลุ่มเป้าหมาย (Target group) ที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวชาวไทยโดยไม่มีการรบกวนวิถีชีวิตของชนเผ่าให้เกิดเป็นมูลค่าทางการตลาดผ่านการบริหารจัดการ เจริญบนฐานของกฎหมาย และในปี ที่สามผลิตภัณฑ์หลัก (Product) จะเป็นประเด็นเรื่องคนจนเมือง สงขลา เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรแก่ภาคเอกชน				
3.	จำนวนชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ	ชุมชน/ พื้นที่/ หน่วยงาน	6	8	10
4.	ร้อยละความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย (จำนวนโครงการ/ข้อตกลงความร่วมมือ)	ร้อยละ	50	60	70
5.	จำนวนเงินสำหรับบริการวิชาการที่ได้รับ การสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก ประกอบด้วย งบประมาณการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate Social Responsibility ,CSR) ของหน่วยงานเอกชน งบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเอกชนนอกประเทศ เช่น หน่วยงานองค์กรเอกชนเพื่อสิทธิมนุษยชน และ จากหน่วยงานของรัฐ เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฯลฯ	บาท	5 แสน	1 ล้าน	2 ล้าน
6.	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม	คน	700	800	1,000
7.	องค์ความรู้สำหรับชุมชนเพื่อต่อยอดทางนวัตกรรมสังคม	ชุด	2	3	4

8.	ผลตอบแทนทางสังคมต่อหน่วยการลงทุน (Social Return On Investment) ที่เกิดขึ้นกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Stakeholders) ประกอบด้วย ชุมชนชนเผ่า มหาวิทยาลัย และ หน่วยงานเอกชน หรือหน่วยงานราชการที่เป็นเจ้าของแหล่งทุนสนับสนุนผ่านตัวชี้วัดที่คำนวณโดย คุณค่าทางสังคม - แผนที่แสดงผลกระทบ (Social Value - Impact Map) มีค่าเพิ่มขึ้น		1.0	1.2	1.5
----	--	--	-----	-----	-----

บทที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินงาน

เนื่องด้วยในประเทศไทยมีประชากรกลุ่มหนึ่งที่มีวัฒนธรรมความเป็นอยู่วิถีชีวิตที่แตกต่างไปจากกลุ่มคนทั่วไป หรือที่เรียกกันว่ากลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งกลุ่มชาติพันธุ์ในภาคใต้สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ คือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลและกลุ่มชาติพันธุ์มานิ โดยกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลจะประกอบไปด้วย 4 กลุ่มย่อยคือ กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลมอแกน กลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บริเวณชายฝั่ง ในพื้นที่จังหวัดพังงาและภูเก็ต กลุ่มชาติพันธุ์

ชาวเลมอแกน กลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บนเกาะ ในพื้นที่เกาะสุรินทร์จังหวัดพังงาและพื้นที่ของจังหวัดระนอง และกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มชาติพันธุ์ชาเลอรูร์กลาไว้อยู่ในพื้นที่ของเกาะลันตา และพื้นที่แหลมตงเกาะพีพี จังหวัดกระบี่และพื้นที่ของจังหวัดสตูล ในส่วนของกลุ่มชาติพันธุ์มานิ (ชาไก) นั้นกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาบรรทัดในพื้นที่ของจังหวัดพัทลุงและตรัง ทั้งนี้กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้เป็นกลุ่มเปราะบางที่ยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิบางประการที่สมควรจะได้รับในฐานะประชาชนไทย กลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่มยังขาดสิทธิในการมีบัตรประจำตัวประชาชน ซึ่งเป็นสิทธิพื้นฐานที่จะนำไปสู่การเข้าถึงสิทธิต่างๆ หรือในกลุ่มที่มีบัตรประจำตัวประชาชนแล้วแต่ก็ยังไม่ได้รับสิทธิเท่าที่ควรจะเป็น ในการเข้ารับการรักษาพยาบาลยังมีการเลือกปฏิบัติเนื่องด้วยเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ที่มีภาษาและวัฒนธรรมที่ต่างไปจากคนทั่วไป อีกทั้งในกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลยังประสบกับปัญหาที่ดินซึ่งเป็นที่ดินที่กลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลอยู่อาศัยมาตั้งแต่บรรพบุรุษ แต่ต่อมาหลังจากเกิดเหตุการณ์สึนามิที่ดินเหล่านั้นกลับถูกออกเอกสารสิทธิเป็นของนายทุน โดยที่ดินที่พิพาทดังกล่าวเป็นที่อยู่อาศัยแหล่งอาหารของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเลรวมทั้งสถานที่ที่เป็นสุสานของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล จึงได้มีการต่อสู้เพื่อทวงคืนที่ดินที่ยึดเอามาเป็นเวลานานจนถึงปัจจุบัน และในกลุ่มชาติพันธุ์มานิซึ่งกลุ่มนี้จะอาศัยอยู่บนเทือกเขาบรรทัด ด้วยวิถีความเป็นอยู่จึงทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มานิเข้าไม่ถึงสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างที่ได้รับ และเนื่องด้วยเป็นกลุ่มที่ไม่รู้หนังสือไม่รู้วัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนทั่วไปทำให้กลุ่มชาติพันธุ์มานิถูกเอาเปรียบจากกลุ่มนายทุน ชาวบ้าน หรือแม้แต่หน่วยงานของรัฐที่เข้าไปแสวงหาผลประโยชน์จากพวกเขา จนทำให้วัฒนธรรมวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์มานิเปลี่ยนแปลงไป จากที่อาศัยอยู่บนภูเขาเปลี่ยนที่อยู่อาศัยทุกๆ 3 เดือนหรือจนกว่าอาหารบริเวณนั้นจะหมด ปัจจุบันประชาชนในพื้นที่รวมไปจนถึงหน่วยงานของรัฐได้จัดให้กลุ่มมานิอยู่ในบริเวณที่นักท่องเที่ยวสามารถเข้าถึงได้ง่ายเพื่อเป็นการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาในชุมชน โดยจากการไม่ได้ย้ายที่อยู่อาศัยนำพามาซึ่งโรคไข้รากลัดใหญ่ที่ไต่ระบาดในกลุ่มชาติพันธุ์มานิและมีคนเสียชีวิตจากโรคนี้ไปแล้วถึง 2 คน โดยสาเหตุจากโรคนี้มาจากการที่กลุ่มชาติพันธุ์มานิไม่ได้ย้ายที่อยู่อาศัยตามวิถีชีวิตเดิมทำให้เกิดการสะสมของเชื้อโรคเป็นเหตุให้เกิดการระบาดของโรคไข้รากลัดใหญ่ด้วยปัญหาที่กล่าวข้างต้น ในการนี้คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณจึงได้จัดตั้งศูนย์ศึกษาชาติพันธุ์เพื่อเป็นศูนย์ศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้และดำเนินการวิจัย ศึกษาปัญหาความไม่เป็นธรรม ความเหลื่อมล้ำของกลุ่มชาติพันธุ์ และรวบรวมข้อมูลปัญหาที่เกิดขึ้น อันนำไปสู่การทำความเข้าใจวัฒนธรรมการอยู่อาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์กับการบังคับใช้กฎหมายของรัฐที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ เป็นศูนย์ดำเนินการให้ความช่วยเหลือให้คำปรึกษาด้านกฎหมายกับกลุ่มชาติพันธุ์ และพัฒนาสร้างองค์ความรู้ทางกฎหมายให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ การจัดฝึกอบรมด้านกฎหมายและเพื่อเป็นศูนย์รวมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ส่งเสริมพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ อันนำไปสู่การสร้างความสำเร็จและการยอมรับความหลากหลายทางวัฒนธรรมตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการคุ้มครองทางด้านวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา หน่วยงานภาครัฐ

และหน่วยงานภาคเอกชนทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ตลอดจนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ภาคใต้

2. กรอบแนวคิด/รูปแบบ / องค์ประกอบ / ขั้นตอนการดำเนินงาน และกระบวนการ

วิธีดำเนินงาน

ขั้นตอน/กิจกรรม	ระยะเวลาดำเนินการ(ระบุวันที่/สัปดาห์/เดือน)												
	ปี พ.ศ. 2568												
	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	
1. ประชุมคณะกรรมการจัดโครงการและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเพื่อหาแนวทางในการจัดโครงการและวางแผนการดำเนินการ รวมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงาน													
2. เขียนโครงการและนำเสนอโครงการเพื่อขออนุมัติโครงการและงบประมาณ													
3. ประสานงานกับหน่วยงานเพื่อขอความร่วมมือในการจัดกิจกรรมและประชุมเตรียมความพร้อม													
4. ดำเนินงานโครงการตามแผนที่กำหนด													
5. ประเมินผลและสรุปผลโครงการ													

1. การบรรลุผลประเมินตัวชี้วัดความสำเร็จ

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	แผน/ผลเป้าหมายผลผลิต	
			แผนปีที่ 1	ผลปีที่ 1
1.	โครงการบริการวิชาการหรือการดำเนินงานบูรณาการศิลปวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิด	ร้อยละ	8	1

	นวัตกรรมสังคมหรือการเป็นผู้ประกอบการ			
2.	ผลิตภัณฑ์หลัก (Product) ในปีที่สองถึงสาม คือคุณค่า (Value) ของวิถีชีวิตชนเผ่า อูรักลาโว้ย และ มั่นนิผ่านกระบวนการสร้างแบรนด์ (Branding) เพื่อค้นหาเอกลักษณ์ (Brand Identity) ของวิถีชีวิตชนเผ่าโดยมีช่องทางการจำหน่ายร่วมกับกรมอุทยานแห่งชาติกระทรวงการท่องเที่ยวเพื่อ ส่งมอบคุณค่าของวิถีชีวิตชนเผ่า ให้กับกลุ่มเป้าหมาย (Target group) ที่เป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ และ นักท่องเที่ยวชาวไทยโดยไม่มีการรบกวนวิถีชีวิตของชนเผ่าให้เกิดเป็นมูลค่าทางการตลาดผ่านการบริหารจัดการ เจริญบนฐานของกฎหมาย และในปีที่สาม ผลิตภัณฑ์หลัก (Product) จะเป็นประเด็นเรื่องคนจนเมือง สงขลา เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรแก่ภาคเอกชน	จำนวนกลุ่มชาติพันธุ์	1	
3.	จำนวนชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ	ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน	6	1
4.	ร้อยละความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย (จำนวนโครงการ/ข้อตกลงความร่วมมือ)	ร้อยละ	50	
5.	จำนวนเงินสำหรับบริการวิชาการที่ได้รับการสนับสนุนจากแหล่งเงินทุนภายนอก ประกอบด้วย งบประมาณการสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร (Corporate Social Responsibility ,CSR) ของหน่วยงานเอกชน งบประมาณสนับสนุนจากกองทุนเอกชนนอกประเทศเช่น หน่วยงานองค์กรเอกชนเพื่อสิทธิมนุษยชน และ จากหน่วยงานของรัฐ	บาท	5 แสน	

	เช่น สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ฯลฯ			
6.	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม	คน	700	40
7.	องค์ความรู้สำหรับชุมชนเพื่อต่อยอดทางนวัตกรรมสังคม	ชุด	2	
8.	ผลตอบแทนทางสังคมต่อหน่วยการลงทุน (Social Return On Investment) ที่เกิดขึ้นกับ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกิดการเปลี่ยนแปลง (Stakeholders) ประกอบด้วย ชุมชนชนเผ่า มหาวิทยาลัย และ หน่วยงานเอกชน หรือหน่วยงานราชการที่เป็นเจ้าของแหล่งทุนสนับสนุน ผ่านตัวชี้วัดที่คำนวณโดย คุณค่าทางสังคม - แผนที่แสดงผลกระทบ (Social Value - Impact Map) มีค่าเพิ่มขึ้น		1.0	

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ระบุชื้อทุน	
			แผนผลผลิต	ผลผลิต
1	จำนวนองค์ความรู้ /เทคโนโลยี/นวัตกรรมสังคมที่นำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพื้นที่	เรื่อง		
2	จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการแก้ปัญหา	พื้นที่		
3	จำนวนภาคีเครือข่ายที่ใช้ประโยชน์	หน่วย		
4	กลุ่มเป้าหมายมีรายได้เพิ่มหรือรายจ่ายลดลง	ร้อยละ		
5	สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้างมูลค่า/ยกระดับเพิ่มจากการบริการวิชาการ	รายการ		
6	สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ตอบโจทย์ความต้องการของตลาด	รายการ		
7	บทสังเคราะห์โครงการบริการวิชาการ	ชิ้น		
8	การสร้างชุมชนต้นแบบด้านการบริการวิชาการเชิงพื้นที่	ชุมชน		
9	เกิดผลกระทบเชิงพื้นที่	ร้อยละ		

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วย นับ	ระบุชื้อทุน	
			แผนผลผลิต	ผลผลิต
10	อื่นๆโปรดระบุ	-		

2. แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

แบบฟอร์มแผนปฏิบัติการและแผนงบประมาณ

หน่วยบริการวิชาการ นิติชาติพันธุ์

หน่วยงาน คณะนิติศาสตร์, อุทยานวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมสังคม

ระยะเวลาดำเนินการ 1 ปี วงเงิน -

แผนงาน/กิจกรรม	เป้าหมายปริมาณงาน (หน่วยนับ)*	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ระยะเวลาปฏิบัติงาน															น้ำหนัก (%)	
			ไตรมาส 1/68			ไตรมาส 2/68			ไตรมาส 3/68			ไตรมาส 4/68			ไตรมาส 1/69				
			ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.		
งานงวดที่ 6 เดือน		30 %																	30 %
1. รายงานการศึกษาเบื้องต้น (Inception Report) ประกอบด้วย 1.1 สัมมนาเชิงปฏิบัติการ “กสม. และสำนักงาน กสม. พบเครือข่ายในพื้นที่ภาคใต้ ในงานคลินิกสิทธิมนุษยชน 1.2 โครงการแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2568 ร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชน 1.3 การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับสถาบันวิชาการในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะนิติศาสตร์	5 งาน	-																	

แผนงาน/กิจกรรม	เป้าหมาย ปริมาณงาน (หน่วยนับ)*	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ระยะเวลาปฏิบัติงาน															น้ำหนัก (%)
			ไตรมาส 1/68			ไตรมาส 2/68			ไตรมาส 3/68			ไตรมาส 4/68			ไตรมาส 1/69			
			ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี จังหวัดปัตตานี 1.4 โครงการ "LAW Service on Tour: ค่ายนิติชาติ พันธุ์" ณ ศูนย์วัฒนธรรมมอغلแลน ทัตตะวัน บ้านบาง สัก จังหวัดพังงา 1.5 กิจกรรมลงพื้นที่บูรณาการความร่วมมือกับภาคี เครือข่ายขับเคลื่อนโครงการคลินิกสิทธิมนุษยชนเพื่อ แก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนชาวเลอุรักลาไว้อย่างยั่งยืน ณ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่																		
งานงวดที่ 12 เดือน (งวดสุดท้าย)		ร้อยละ ของเงิน %																ร้อยละ น้ำหนัก งาน %
1. รายงานผลการประชุมหารือเครือข่ายภาคใต้ (กุมภาพันธ์ 2568) 2. รายงานผลสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "คลินิกสิทธิ มนุษยชน" (เมษายน 2568) 3. รายงานสรุปผลการดำเนินงานตาม MOU (มกราคม 2569) 4. รายงานผลโครงการ "LAW Service on Tour: ค่าย นิติชาติพันธุ์" (กุมภาพันธ์ 2569)	5 งาน	จำนวนเงิน																

แผนงาน/กิจกรรม	เป้าหมาย ปริมาณงาน (หน่วยนับ)*	รวมทั้งสิ้น (บาท)	ระยะเวลาปฏิบัติงาน															น้ำหนัก (%)	
			ไตรมาส 1/68			ไตรมาส 2/68			ไตรมาส 3/68			ไตรมาส 4/68			ไตรมาส 1/69				
			ค.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.		
5. รายงานการขับเคลื่อนคลินิกสิทธิมนุษยชนกลุ่ม ชาวเลอุรักลาไวย์ (กุมภาพันธ์ 2569) พร้อมหนังสือขอเบิกจ่ายเงินงวดที่ 4																			
ขอปิดโครงการ		ร้อยละ ของเงิน %																	ร้อยละ น้ำหนัก งาน %
1. หนังสือขออนุมัติปิดโครงการ 2. หนังสือการส่งคืนเงิน/ดอกเบี้ย		จำนวนเงิน																	

* หน่วยนับ (เชิงปริมาณและคุณภาพ) ของผลงานที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของแต่ละกิจกรรม เช่น จำนวนผู้เข้าร่วมโครงการ (ราย) เป็นต้น ในกรณีที่ไม่สามารถใช้หน่วยนับเป็นรูปธรรมได้ ให้กำหนดเป็นร้อยละของเนื้องานที่ดำเนินงาน

บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน

การดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมา ได้มีการดำเนินการจัดโครงการขึ้น 2 โครงการ คือ 1. ประชุมหารือแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2568 ร่วมกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชน

2. งานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ “กสม. และสำนักงาน กสม. พบเครือข่ายในพื้นที่ภาคใต้ ในงานคลินิกสิทธิมนุษยชน

3. การประชุมสรุปผลการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับสถาบันวิชาการในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และมหาวิทยาลัยฟาฏอนี จังหวัดปัตตานี

4. ศูนย์นิติชาติพันธุ์และกลุ่มเปราะบาง ร่วมกับ ศูนย์คลินิกกฎหมาย และสโมสรนิติศาสตร์ (วิทยาเขตพัทลุง) จัดโครงการ ”LAW Service on Tour: ค่ายนิติชาติพันธุ์”

5. กิจกรรมลงพื้นที่บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนโครงการคลินิกสิทธิมนุษยชน เพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนชาวเลอุรักลาไว้อย่างยั่งยืน ณ อำเภอเกาะลันตา จังหวัดกระบี่

ทั้งนี้หน่วยบริการนิติชาติพันธุ์ร่วมกับภาคีเครือข่ายองค์กรต่างๆ ในการผลักดันการคุ้มครองพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล โดยอยู่ระหว่างการดำเนินการ

1. สรุปข้อมูลพื้นฐานการดำเนินงาน

ภายใต้การดำเนินงานของหน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ในรอบ 12 เดือนนั้น ได้มีการดำเนินการจัดโครงการขึ้น 5 โครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายการในการผลักดันการคุ้มครองพื้นที่ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ชาวเล ตลอดจนการช่วยเหลือกลุ่มชาติพันธุ์ในปัญหาความเหลื่อมล้ำในเบื้องต้น

2. ผลการดำเนินงาน

กิจกรรม/การดำเนินงาน	ก่อนดำเนินการ	องค์ความรู้/เทคโนโลยี/นวัตกรรม	การเปลี่ยนแปลง
1. สัมมนาเชิงปฏิบัติการ “กสม. และสำนักงาน กสม. พบเครือข่ายในพื้นที่	กลุ่มชาวเลได้รับความเหลื่อมล้ำและขาดซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐานอันควรจะได้รับตาม	-กฎหมายที่จำเป็นต่อกลุ่มชาติพันธุ์	กลุ่มชาติพันธุ์มีความเข้าใจในข้อปฏิบัติของกฎหมายมากขึ้น

<p>ภาคใต้ ในงานคลินิก สิทธิมนุษยชน</p>	<p>ก ก ฎ ห ม า ย ตลอดจนการ โดนรังแกจาก เจ้าหน้าที่รัฐ เนื่องด้วยการไม่ รู้หนังสือไม่รู้ กฎหมาย</p>		
<p>2. โครงการแนวทางการขับเคลื่อนงานด้านการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่ภาคใต้ ประจำปีงบประมาณ 2568 ร ่วม กั บ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) ภาคีเครือข่ายภาคประชาสังคมและองค์กรเอกชน</p>	<p>ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้ขาดความรู้ซึ่งสิทธิขั้นพื้นฐาน</p>	<p>กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน</p>	<p>ประชาชนในพื้นที่ภาคใต้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิขั้นพื้นฐานของตัวเองมากขึ้น</p>
<p>3. การประชุมสรุปผลการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับ สถาบันวิชาการในพื้นที่ภาคใต้ จำนวน 4 แห่ง</p>	<p>ติดตามสรุปผลการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>	<p>การดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ</p>	<p>เพื่อร่วมกันขับเคลื่อนการดำเนินงาน เสริมสร้างพื้นที่ความร่วมมือ และพัฒนาเครือข่าย ด้านสิทธิมนุษยชนในทุกภาคส่วนในพื้นที่ภาคใต้ อันจะนำไปสู่การส่งเสริม ปกป้อง และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนอย่างยั่งยืนต่อไป</p>

<p>4. ศูนย์นิติชาติพันธุ์และกลุ่มเปราะบาง ร่วมกับ ศูนย์คลินิกกฎหมายและสโมสรรณิสิตคณะนิติศาสตร์ (วิทยาเขตพัทลุง) จัดโครงการ "LAW Service on Tour: ค่ายนิติชาติพันธุ์"</p>	<p>นิติ ต ไม่ เคย เรียบรู้เรื่องราวชาติพันธุ์ในภาคใต้ จากประสบการณ์จริง</p>	<p>กฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน</p>	<p>เปลี่ยนพื้นที่ริมชายฝั่งให้เป็นห้องเรียนกฎหมายขนาดใหญ่ที่เต็มไปด้วยชีวิต</p>
<p>5. กิจกรรมลงพื้นที่บูรณาการความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายขับเคลื่อนโครงการคลินิกสิทธิมนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหาสิทธิมนุษยชนชาวเลอุรูลาไว้อย่างยั่งยืน ณ อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่</p>	<p>ชาวเลอุรูลาไว้อำเภอลันตา จังหวัดกระบี่ โคน ละ เม ด สิ ทิ ม นุชยชน</p>	<p>แนวทางแก้ไขปัญหายังมีส่วนร่วมกับภาคีเครือข่าย เป็นการขับเคลื่อนพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568</p>	<p>มุ่งหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำให้พื้นที่ชุมชนชาวเลอุรูลาไว้อบนพื้นที่เกาะลันตาได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ครบทุกชุมชน และมีแนวทางการรับรองสิทธิในที่อยู่อาศัยและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนสำหรับชุมชนชาวเล</p>

3. การนำผลงานวิจัยหรือผลงานสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์ (เลือกได้มากกว่า 1)

- การใช้ประโยชน์เชิงวิชาการ
 นิสิตได้ฝึกทักษะการให้คำแนะนำกฎหมาย โดยการลงพื้นที่ถ่ายทอดกฎหมายที่จำเป็นแก่กลุ่มชาติพันธุ์ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์
- การใช้ประโยชน์เชิงนโยบาย
 กลุ่มชาติพันธุ์นำองค์ความรู้ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิต นำความรู้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพกฎหมายเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติและนโยบายของรัฐมาใช้ในการปรับตัวในการดำเนินชีวิตได้
- การใช้ประโยชน์เชิงสาธารณะ
 สร้างองค์ความรู้ให้แก่กลุ่มชาติพันธุ์ได้มีความรู้ทางด้านกฎหมายที่จำเป็นติดตัว และสามารถต่อสู้ด้วยตัวเองในเบื้องต้น

การใช้ประโยชน์เชิงพาณิชย์

การใช้ประโยชน์เชิง อื่นๆ (โปรดระบุ)

4. ผลการดำเนินงานที่มีผลกระทบระดับสังคมและชุมชนพื้นที่เป้าหมาย

4.1 ผลกระทบที่เกิดประโยชน์และสร้างคุณค่าต่อสังคมและชุมชน (เข้มแข็งและยั่งยืน)

-กลุ่มพี่น้องชาติพันธุ์มีการต่อสู้เพื่อการให้ได้ว่าซึ่งสิทธิอันควรจะได้รับตามกฎหมายอย่างมีแบบแผนมากขึ้น

4.2 การสะท้อนสู่มิติทางสังคม (การศึกษา ศิลปะ วัฒนธรรม) เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม

- มุ่งหมายให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการทำให้พื้นที่ชุมชนชาวเลอรูกลาไวยบนพื้นที่เกาะลันตาได้รับการประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ครบทุกชุมชน และมีแนวทางการรับรองสิทธิในที่อยู่อาศัยและการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนสำหรับชุมชนชาวเล ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568

บทที่ 5 ปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ปัญหา

1. ปัญหาอุปสรรค

มิติความร่วมมือระหว่างองค์กร

ปัญหา/อุปสรรค: แม้จะมีการทำ MOU ระหว่าง กสม. และมหาวิทยาลัยต่างๆ แต่ในทางปฏิบัติยังเป็นการ "ต่างคนต่างทำ" ขาดการบูรณาการข้อมูลหรือทรัพยากรร่วมกัน ทำให้พลังในการขับเคลื่อนนโยบายระดับภาคไม่เข้มแข็งเท่าที่ควร กระบวนการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ (เช่น อุทยานฯ) กับภาควิชาการมักติดขัดเรื่องระเบียบปฏิบัติที่เคร่งครัด

วิธีแก้ปัญหา: จัดตั้ง "คณะทำงานร่วม" ระหว่าง 4 มหาวิทยาลัยและ กสม. เพื่อกำหนดแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่มีเป้าหมายร่วมกัน

ใช้กลไกการประชุมติดตามผลรายไตรมาสเพื่อแชร์บทเรียนและทรัพยากรวิชาการ

มิติด้านพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย

ปัญหา/อุปสรรค: ความหวาดระแวงของกลุ่มชาติพันธุ์ต่อเจ้าหน้าที่รัฐหรือคนนอก เนื่องจากปัญหาความขัดแย้งเรื่องที่ดินดั้งเดิม

ข้อจำกัดทางภาษาและวัฒนธรรมในการสื่อสารข้อกฎหมายที่ซับซ้อน (เช่น พ.ร.บ. ชาติพันธุ์ฯ) ให้คนในชุมชนเข้าใจได้ง่าย

วิธีแก้ปัญหา: ใช้กลไก "ล่ามทางวัฒนธรรม" หรือผู้นำตามธรรมชาติในชุมชน (เช่น ปราชญ์ชาวเล) เป็นตัวกลางในการสื่อสาร

เปลี่ยนรูปแบบการให้ความรู้จาก "บรรยาย" เป็น "ห้องเรียนที่มีชีวิต" ที่เน้นการสาธิตและการใช้กรณีศึกษาจริงในพื้นที่

มิติข้อกฎหมายและนโยบาย

ปัญหา/อุปสรรค: ตัวบทกฎหมายใหม่ (พ.ร.บ. คุ่มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์) ยังขาดกฎหมายลูกหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนในระดับท้องถิ่น ทำให้การประกาศ "พื้นที่คุ้มครอง" ทำได้ล่าช้า

การพิสูจน์สิทธิในที่ดินของกลุ่มชาติพันธุ์ (เช่น มอแกน หรือ อูรักลาโว้ย) มักประสบปัญหาการขาดแคลนพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์หรือประวัติศาสตร์ที่ยอมรับในชั้นศาล

วิธีแก้ปัญหา: เร่งทำ "งานวิจัยเชิงปฏิบัติการ" เพื่อจัดทำฐานข้อมูลประวัติศาสตร์และแผนที่ทำมือของชุมชน เพื่อใช้เป็นพยานหลักฐานเสริมในการเจรจาตามกฎหมาย

จัดทำ "คู่มือคู่มือปฏิบัติการกฎหมายฉบับชาวบ้าน" เพื่อสร้างความเข้มแข็งในการปกป้องสิทธิตนเอง

มิติการสร้างมูลค่าและนวัตกรรมสังคม

ปัญหา/อุปสรรค: ความเสี่ยงในการนำวิถีชีวิตมาสร้างแบรนด์ อาจนำไปสู่การ "พานิชนิยม" จนทำลายรากเหง้าวัฒนธรรมเดิม

กลุ่มชาติพันธุ์ยังขาดทักษะด้านการตลาดดิจิทัลและการบริหารจัดการธุรกิจ

วิธีแก้ปัญหา: กำหนด "กติกาสุมชน " ในการเข้าถึงนักท่องเที่ยว เพื่อให้มั่นใจว่ารายได้จะถูกจัดสรร
อย่างเป็นธรรมและไม่รบกวนความเป็นส่วนตัวของชนเผ่า

บูรณาการร่วมกับคณะบริหารธุรกิจหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการตลาดเพื่อเป็นพี่เลี้ยงในช่วงเริ่มต้น

บทที่ 3 ผลการดำเนินงาน

รายงานผลการดำเนินงานโครงการหน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์

วัตถุประสงค์ที่ 1: เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนระหว่างหน่วยงานรัฐ สถาบันการศึกษา และภาคประชาสังคมในพื้นที่ภาคใต้ **ความสอดคล้องของตัวชี้วัดที่ 1:** จำนวนบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) และกิจกรรมขับเคลื่อนร่วมกับภาคีเครือข่ายระดับภูมิภาค **ผลการดำเนินงาน:** หน่วยบริการวิชาการนิติชาติพันธุ์ ประสบความสำเร็จในการบูรณาการการทำงานร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (กสม.) โดยมีการสรุปผลการดำเนินงานตามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ที่ทำขึ้นระหว่าง กสม. กับสถาบันวิชาการ 4 แห่งในภาคใต้ แม้ในปัจจุบันจะเป็นลักษณะการดำเนินงานแยกส่วนตามพันธกิจของแต่ละมหาวิทยาลัย แต่หน่วยงานได้ทำหน้าที่เป็นกลไกกลางในการเชื่อมประสานผ่านการประชุมหารือเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2568 และงานสัมมนาเชิงปฏิบัติการ "กสม. พบเครือข่ายภาคใต้" ในเดือนเมษายน 2568 ส่งผลให้เกิดโครงสร้างการทำงานเชิงรุกที่สามารถตอบสนองต่อปัญหาการละเมิดสิทธิในพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วและเป็นระบบมากขึ้น

วัตถุประสงค์ที่ 2: เพื่อยกระดับการคุ้มครองสิทธิทางกฎหมายและธำรงวิถีวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านกระบวนการนวัตกรรมสังคมและการสร้างอัตลักษณ์ (Branding) **ความสอดคล้องของตัวชี้วัดที่ 2:** การเกิดผลิตภัณฑ์หรือนวัตกรรมสังคมที่ส่งมอบคุณค่าของวิถีชีวิตชนเผ่าโดยไม่รบกวนวิถีชีวิตดั้งเดิม และการเจรจาฐานกฎหมาย **ผลการดำเนินงาน:** โครงการได้ขับเคลื่อนงานในพื้นที่เชิงยุทธศาสตร์ 2 แห่ง คือ หมู่บ้านทับตะวัน จ.พังงา และ อ.เกาะลันตา จ.กระบี่ โดยมีการส่งมอบนวัตกรรมสังคมในรูปแบบ "พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์" ซึ่งเป็นการใช้พระราชบัญญัติคุ้มครองและส่งเสริมวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568 เป็นเครื่องมือในการเจรจาเชิงนโยบายเพื่อสร้างความมั่นคงในที่อยู่อาศัย นอกจากนี้ยังได้ริเริ่มกระบวนการสกัดคุณค่า (Value) จากวิถีชีวิตชาวเลอูรักลาโว้ยและกลุ่มม้งนิ เพื่อเตรียมพัฒนาสู่การเป็นแบรนด์อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ (Brand Identity) ที่มีความโดดเด่นในเชิงการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมที่ยั่งยืน โดยมีการวางแผนทางการจัดการผ่านกระบวนการกฎหมายเพื่อให้เกิดมูลค่าทางการตลาดร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เช่น กรมอุทยานแห่งชาติฯ เพื่อส่งมอบประสบการณ์ที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยวโดยไม่ทำลายรากเหง้าดั้งเดิมของชุมชน

วัตถุประสงค์ที่ 3: เพื่อบูรณาการงานบริการวิชาการร่วมกับการเรียนการสอนและการแก้ไขปัญหาสังคมในระดับพื้นที่ **ความสอดคล้องของตัวชี้วัดที่ 3:** จำนวนกิจกรรมลงพื้นที่บริการสังคมที่มีส่วนร่วมของนิสิตและบุคลากรในลักษณะสหวิชาการ **ผลการดำเนินงาน:** จากการดำเนินโครงการ "LAW Service on Tour: ค่ายนิติชาติพันธุ์" ณ ศูนย์วัฒนธรรมมอغلลน จ.พังงา ระหว่างวันที่ 6 - 8 กุมภาพันธ์ 2569 หน่วยงานได้สร้างโมเดล "ห้องเรียนกฎหมายที่มีชีวิต" โดยการผนึกกำลังของศูนย์นิติชาติพันธุ์ฯ ศูนย์คลินิกกฎหมาย และสโมสรนิสิต ซึ่งส่งผลให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางกฎหมายสิทธิมนุษยชนแก่ชาวมอغلลนและประชาชนในพื้นที่อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดรายงานผลการดำเนินงานคลินิกสิทธิมนุษยชนที่เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการแก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำ และยังเป็นรากฐานในการขยายผลสู่ประเด็น "คนจนเมือง" ในอนาคต เพื่อสร้างภาพลักษณ์องค์กรที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมร่วมกับภาคเอกชนต่อไป

บทที่ 4 สรุปผลการดำเนินงาน

1. ผลการดำเนินงาน รอบ 12 เดือน/ปี ในปี 2 (กรุณาแนบหลักฐานทุกชิ้นเรียงตามลำดับ ในภาคผนวกด้วย)

รายละเอียดผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัด

- 1.1 โครงการบริการวิชาการ/กิจกรรม ที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคมหรือการเป็นผู้ประกอบการ

ที่	ชื่อโครงการ/ กิจกรรม	ประเภท		รูปแบบ	กลุ่มเป้าหมาย	วัน เดือน ปี / สถานที่	ค่าใช้จ่าย ในการดำเนินงาน
		นวัตกรรม สังคม	การเป็นผู้ประกอบการ				
1	LAW Service on Tour: ค่าย นิติชาติพันธุ์	√			กลุ่มชาติพันธุ์มอแกน	6-8 ก.พ. 2569 / ศูนย์วัฒนธรรมมอแกน จ.พังงา	-
2	โครงการคลินิกสิทธิมนุษยชนเพื่อชาวเลอุรักลาไวย์	√	√		กลุ่มชาติพันธุ์อุรักลาไวย์	19-20 ก.พ. 2569 / อ.เกาะลันตา จ. กระบี่	-

- 1.2 สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้างมูลค่าเพิ่มจากบริการวิชาการ

ที่	ชื่อสินค้าและบริการ	ประเภท		พื้นที่เป้าหมาย	วิธีการสร้างมูลค่าเพิ่ม	สร้างมูลค่าได้ร้อยละ
		สินค้า	บริการ			
1	วิถีวัฒนธรรมและการท่องเที่ยวเชิงนิเวศชาติพันธุ์		√	อ.เกาะลันตา จ. กระบี่	ผลักดันการประกาศพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อรองรับสิทธิในที่อยู่อาศัย และการจัดการทรัพยากร	-

2	ศูนย์เรียนรู้วัฒนธรรมมอ เกลน		√	บ้านบางสัก จ.พังงา	พัฒนาพื้นที่ ริมชายฝั่งให้ เป็นห้องเรียน กฎหมายและ แหล่งเรียนรู้ที่ มีชีวิต	-
---	---------------------------------	--	---	--------------------	--	---

1.3 ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการ

ที่	ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน	โครงการบริการ วิชาการ/กิจกรรม	วิธีการสร้าง มูลค่าเพิ่ม	ประโยชน์ที่ได้รับ
1	ชุมชนชาวเลอุรักลาไวย์ เกาะลันตา	คลินิกสิทธิ มนุษยชน		การขับเคลื่อน พ.ร.บ.คุ้มครอง และส่งเสริมวิถี ชีวิตกลุ่มชาติพันธุ์ พ.ศ. 2568
2	ศูนย์วัฒนธรรมมอเกลน ทับตะวัน	LAW Service on Tour		การเข้าถึงบริการ ทางกฎหมายและ การคุ้มครองสิทธิ ในพื้นที่ริมชายฝั่ง

1.4 ความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย

ที่	ชื่อความ ร่วมมือ	หน่วยงานที่ทำ ความร่วมมือ	ประเภทความร่วมมือ			วัตถุประสงค์ ความร่วมมือ	ระยะเวลา ของความ ร่วมมือ	ค่า น้ำหนักร
			พัฒนา ผู้ประกอบการ	ส่งเสริม การสร้าง นวัตกรรม	อื่น ๆ			
1.	บันทึกข้อตกลง ความร่วมมือ ด้านสิทธิ มนุษยชน	สำนักงาน กสม. และสถาบัน วิชาการ 4 แห่ง		√		เพื่อร่วมกัน ขับเคลื่อน เสริมสร้าง พื้นที่ความ ร่วมมือ และ พัฒนา เครือข่ายด้าน สิทธิมนุษยชน ในภาคใต้	3 ปี	

1.5 เงินจากการบริการวิชาการที่ได้รับจากแหล่งภายนอก

ที่	ชื่อโครงการบริการ วิชาการ/กิจกรรม	วัน/เดือน/ปี/ สถานที่ ที่ดำเนิน โครงการ	จำนวน ผู้เข้าร่วม โครงการ(คน)	แหล่งทุน ภายนอก	จำนวนเงิน (บาท)
	โครงการคลินิกสิทธิ มนุษยชนเพื่อแก้ไขปัญหา สิทธิมนุษยชนในพื้นที่ ภาคใต้	มีนาคม – กันยายน 2569		สำนักงาน คณะกรรมการ สิทธิมนุษยชน แห่งชาติ	700,000

1.6 จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม

ที่	ชื่อโครงการ บริการวิชาการ	วัน/เดือน/ปี/ สถานที่ ที่ดำเนิน โครงการ	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด (คน)			
			องค์ความรู้	เทคโนโลยี	นวัตกรรม	อื่นๆ

1.7 ตัวชี้วัดอื่น ๆ (ถ้ามี)

2. การประเมินผลกระทบทางสังคม

2.1 ห่วงโซ่ผลกระทบทางสังคม (Social Impact Assessment : SIA)

ปัจจัยนำเข้า Input	กิจกรรม Activities	ผลผลิต Output	ผู้ใช้ประโยชน์ User	ผลลัพธ์ Outcome	ตัวชี้วัด	ผลกระทบ Impact
งบประมาณ บริการวิชาการ, บุคลากรศูนย์ นิติชาติพันธุ์ฯ, ศูนย์คลินิก	การจัดค่าย นิติชาติ พันธุ์, การ ลงพื้นที่ คลินิกสิทธิ มนุษยชน	จำนวนผู้รับคำปรึกษา ทางกฎหมาย, พื้นที่ที่ ได้รับการประกาศเป็น พื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิต	กลุ่มชาติพันธุ์	ชุมชนกลุ่มชาติ พันธุ์มีความ ตระหนักรู้ในสิทธิ และสามารถ จัดการทรัพยากร ได้อย่างยั่งยืน		การลดความเหลื่อม ล้ำและสร้างความ มั่นคงในที่อยู่อาศัย ตามหลักสิทธิ มนุษยชน

ปัจจัยนำเข้า Input	กิจกรรม Activities	ผลผลิต Output	ผู้ใช้ประโยชน์ User	ผลลัพธ์ Outcome	ตัวชี้วัด	ผลกระทบ Impact
กฎหมาย และ สโมสรรนิสิต	บนเกาะ ลันตา					

2.2 ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นหลังการดำเนินโครงการ

ผลประโยชน์ของโครงการ (Benefit)	พ.ศ. 2567	พ.ศ. 2568	พ.ศ. 2569	พ.ศ. 2570	พ.ศ. 2571
1. มูลค่าจากการประหยัดค่าใช้จ่ายทางกฎหมาย (การได้รับคำปรึกษาฟรีจากคลินิกกฎหมายและ LAW Service on Tour) 2. มูลค่าทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวอัตลักษณ์ (รายได้จากการขายผลิตภัณฑ์/บริการท่องเที่ยวหลัง สร้างแบรนด์) 3. มูลค่าการลดความเสี่ยงจากการถูกไล่ที่ (ประเมิน จากมูลค่าที่อยู่อาศัยในพื้นที่คุ้มครองวิถีชีวิตเกาะลัน ตา/ทับตะวัน)					

2.3 ผลกระทบกรณีฐาน

ผลประโยชน์ (จากข้อ 2.2)	องค์กรอื่นร่วมทำ (ระบุชื่อองค์กร/ หน่วยงาน และร้อยละ การมีส่วนร่วม)	ผลที่เกิดขึ้นแม้โครงการนี้ ไม่ได้ดำเนินการ (ระบุสิ่งที่เกิดขึ้น กับร้อย ละของผลกระทบ)	ผลลัพธ์ทดแทน (โครงการนี้มีผลลัพธ์เชิง บวกสำหรับผู้มีส่วนได้ เสีย กลุ่มหนึ่งได้รับการ “ชดเชย” ด้วยผลลัพธ์ เชิงลบที่เกิดกับผู้มีส่วนได้ เสียกลุ่มอื่น)
----------------------------	--	--	--

มูลค่าการประหยัด ค่าใช้จ่ายทางกฎหมาย	สำนักงาน กสม. และสภา ทนายความ (ร้อยละ 30)	ประชาชนบางส่วนศึกษา ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตเอง (ร้อยละ 10)	นิสิตมีเวลาเรียนใน ห้องเรียนลดลงจากการลง พื้นที่ (ร้อยละ 5)
มูลค่าทางเศรษฐกิจจาก การท่องเที่ยว	กระทรวงการท่องเที่ยวฯ และกรมอุทยานฯ (ร้อยละ 40)	ชุมชนมีการขายสินค้า ประมงตามปกติอยู่แล้ว (ร้อยละ 20)	-
มูลค่าการลดความเสี่ยง จากการถูกไล่ที่	เครือข่ายชาวเลและ NGO ในพื้นที่ (ร้อยละ 30)	กระบวนการพิสูจน์สิทธิ โดยรัฐดำเนินการอยู่เดิม (ร้อยละ 15)	การจำกัดกิจกรรมบาง ประเภทเพื่อรักษาพื้นที่ คุ้มครองวิถีชีวิต (ร้อยละ 10)

3. รายงานการใช้จ่าย

	รายการ	งบประมาณ ปีที่ 1		หมายเหตุ
		แผน	ผล	
1.	หมวดค่าตอบแทน รายการ..... รายการ.....			
2.	หมวดค่าใช้จ่าย รายการ..... รายการ.....			
3.	หมวด..... รายการ.....			
รวมงบประมาณ				

หมายเหตุ หลักเกณฑ์ค่าใช้จ่ายที่หน่วยบริการวิชาการสามารถเบิกได้

- ค่าบริหารจัดการโครงการหรือค่าตอบแทนที่ปรึกษา ไม่เกินร้อยละ 15 ของงบประมาณรวมทั้งโครงการ
- การจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์เพื่อการดำเนินงานกิจกรรมของหน่วยที่จำเป็นและตอบสนองตัวชี้วัดของการดำเนินงาน ไม่สนับสนุนการจัดซื้อครุภัณฑ์และสิ่งก่อสร้าง
- เกณฑ์ค่าใช้จ่าย หรืออัตราการจ่ายเงินของหน่วย ให้เป็นไปตามระเบียบและหลักเกณฑ์การใช้จ่ายเงินที่มหาวิทยาลัยกำหนด

4. สรุปตาราง เป้าหมาย ผลผลิต ตัวชี้วัดและผลการดำเนินงาน ของหน่วยบริการวิชาการ

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline (ปี....)	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		รวม	
				เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้
1	โครงการบริการวิชาการหรือการทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดนวัตกรรมสังคม หรือการเป็นผู้ประกอบการ	ร้อยละ		10	100	11	100				
2	สินค้าและบริการในพื้นที่ที่ได้รับการสร้าง มูลค่าเพิ่มจากบริการวิชาการ	จำนวน ผลิตภัณฑ์/ บริการ		10	0	11	2				
3	ชุมชน/พื้นที่/หน่วยงาน ที่ได้รับประโยชน์ จากการบริการวิชาการเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม ให้กับสินค้าและบริการ	จำนวนชุมชน/ พื้นที่/หน่วยงาน		5	6	6	2				
4	ความร่วมมือเพื่อพัฒนาผู้ประกอบการและ ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมกับภาคธุรกิจ/ อุตสาหกรรมของมหาวิทยาลัย	ร้อยละ		50	0	60	75				
5	เงินจากการบริการวิชาการที่ได้รับจากแหล่ง ภายนอก	จำนวนเงิน(บาท)		200,000	175,000	300,000	700,000 (อยู่ ระหว่าง ดำเนินกา ร ตาม สัญญา มีนาคม 69 จ่าย				

รายการ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ	Baseline (ปี....)	ปีที่ 1		ปีที่ 2		ปีที่ 3		รวม	
				เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้	เป้าหมาย	ผลที่ได้
							4 งวด งาน)				
6	จำนวนผู้ที่ได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เทคโนโลยีและนวัตกรรม	คน		500	100	700					
7	อื่น ๆ										

ภาคผนวก

